



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

การดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6
The Operation Adhering to New Dimension of Agricultural Extension System of
Agricultural Extensionists in Division 6 of the Department of Agricultural
Extension

ชุตিকাญจน์ คำนา (Chutikarn Kamna)¹

บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)² กรณี ต่างวิวัฒน์ (Paranee Tangwiwut)³

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ สังคม 2) ความรู้ ความเข้าใจ 3) การปฏิบัติตามระบบ MRCF 4) ความคิดเห็น 5) ความต้องการ การสนับสนุน การดำเนินงานตามระบบ MRCF 6) ปัญหาและข้อเสนอแนะ ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 ประชากรคือนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 จำนวน 659 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane) ได้จำนวน 249 คน ใช้สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า สภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ สังคมของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 ส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.1 เป็นผู้หญิง อายุเฉลี่ยอยู่ที่ 32.8 ปี และร้อยละ 75.1 จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี สถานภาพ พบว่า ร้อยละ 46.9 และ 42.5 สถานภาพโสด และ สมรสมีจำนวนที่ใกล้เคียงกันตามลำดับ ร้อยละ 44.9 เป็นข้าราชการระดับชำนาญการ ร้อยละ 44.9 มีอายุราชการเฉลี่ย 12.7 ปี มีประสบการณ์ด้านการส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 11.3 ปี ระยะเวลาการปฏิบัติงานเป็นนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 9.6 ปี จำนวนตำบลที่รับผิดชอบคนละ 2 ตำบล ระยะห่างจากสำนักงานเกษตรกับตำบลที่รับผิดชอบไกลที่สุด คือ 127 กิโลเมตร ใกล้ที่สุด 1 กิโลเมตร โดยนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 เห็นว่า ตำบลที่รับผิดชอบเหมาะสมและสามารถปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ (MRCF) ในระดับมาก แหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ด้านการสื่อสารมวลชน ด้านสื่อบุคคล ด้านสื่อกิจกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ความรู้ความเข้าใจของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 เกี่ยวกับระบบ MRCF พบว่า ร้อยละ 99.2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ MRCF การปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรต่อการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการ การสนับสนุนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ปัญหา อุปสรรคของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในการปฏิบัติงานตามระบบ MRCF ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6

1. นักศึกษาหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา/แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร คณะ/สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช mee.boon@hotmail.com

2. รองศาสตราจารย์ ภาควิชา/แขนงส่งเสริมการเกษตร คณะ/สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

3. รองศาสตราจารย์ ภาควิชา/แขนงส่งเสริมการเกษตร คณะ/สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช paranee.tan@stou.ac.th

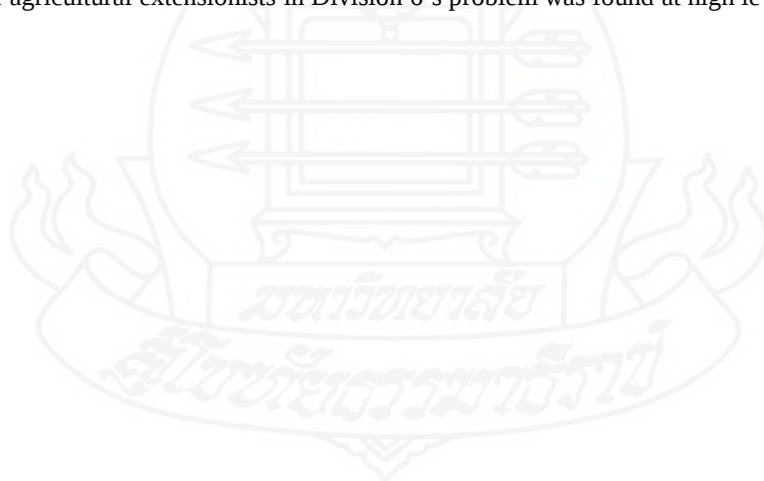


การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

Abstract

The purposes of this research were to study 1) socio-economic fundamental circumstance 2) knowledge and understanding 3) practice adhering to MRCF system 4) opinions 5) support need for operations adhering to MRCF system 6) problems and suggestions of agricultural extensionists in Division 6 of Agricultural Extension Department. Population is the promotion of agricultural fields that six of 659 people given the sample size by using the formula of Taro Yamane (Taro Yamane) is number 249 was collected using simple random (Simple random sampling) statistics used included frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean and standard deviation. Findings were as follows. For socio-economic fundamental circumstance, most of the agricultural extensionists in Division 6 were female whose their average age was 32.8years. Their highest education was bachelor degree at 75.1%. Marital status: the single and the married were almost the same number, 46.9% and 42.5% respectively. 44.9% were in Professional Level. Their average length of government service was 12.7 years and their average experience in agricultural extension was 11.3years. Their average length of service as agricultural extensionist was 9.6 years. Each of them was responsible for 2 sub-districts. Distance from the Agricultural Extension Office and the responsible sub-districts; the farthest sub-district was 127 kilometers away and the nearest one was 1 kilometer away. In their opinion, the agricultural extensionists in Division 6 thought the assigned sub-districts were suitable and they could work in MRCF at high level. Overall source of their knowledge on mass media, individual media and activity media was at high level. The total average of their knowledge and understanding in MRCF system was 99.2%. In overall, the operations adhering to new dimension of agricultural extension system by agricultural extensionists in Division 6 was at high level. In overall, their opinion towards the operations adhering to new dimension of agricultural extension system was found at high level. In overall, their support need for operations adhering to new dimension of agricultural extension system was found at the highest level. In the operations adhering to new dimension of agricultural extension system, the agricultural extensionists in Division 6's problem was found at high level.



Keywords: New dimension of agricultural extension system, Agricultural Extensionists in Division 6



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ประชากรในสังคมไทยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังนั้นไม่ใช่เรื่องแปลกหากจะเรียกสังคมไทยว่า “สังคมเกษตรกรรม” ซึ่งมีวิวัฒนาการมาช้านาน จากการผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือนสู่การผลิตเพื่อการจำหน่าย มีการนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมากขึ้นเช่น การใช้พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์คุณภาพดีที่ให้ผลผลิตสูงต้านทานโรคและแมลง การใช้ปุ๋ยและสารเคมีอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อลดต้นทุนการผลิต เป็นต้น การเข้าถึงแหล่งความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่เหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการของงานส่งเสริมการเกษตรมาเป็นสะพานเชื่อมต่อให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งความรู้และเทคโนโลยีเหล่านั้นได้

ระบบการส่งเสริมการเกษตรปัจจุบันได้มีพัฒนาการปรับเปลี่ยนจากระบบฝึกอบรมและเยี่ยมชม (T&V system : Training and Visiting system) มาเป็นระบบการส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ (MRCF system : Mapping, Remote Sensing, Community Participation, Specific Field Service) ที่มุ่งเน้นการทำงานโดยใช้หลักวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ความเป็นเหตุเป็นผลในการกำหนดรูปแบบและทิศทางการทำงานให้เกิดรูปธรรมที่ชัดเจน มุ่งเน้นการใช้ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เข้ามามีบทบาทอ้างอิงเชิงวิทยาศาสตร์ในการประกอบการตัดสินใจ เพื่อสร้างความชัดเจน สามารถตอบปัญหาและแก้ไขได้อย่างถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้นจึงมีการนำระบบ M R C F system หรือระบบการส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่มาขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบส่งเสริมการเกษตรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
2. เพื่อศึกษาแหล่งความรู้ ความเข้าใจ ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรต่อการดำเนินงานตามระบบ MRCF
3. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ MRCF ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

4. เพื่อศึกษาความคิดเห็น ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรต่อการดำเนินงานตามระบบ MRCF
5. เพื่อศึกษาความต้องการ การสนับสนุน เพื่อปฏิบัติตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ MRCF ของ

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

6. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ MRCF

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในสังกัดสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6 จำนวน 659 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane) โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง 249 รายคิดเป็นร้อยละ 38 ของประชากร การสุ่มกลุ่มตัวอย่างทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เป็นนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 ตามบัญชีรายชื่อจำนวน 659 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ด้วยการจัดประชากรในแต่ละจังหวัดเป็นกลุ่มย่อยได้จำนวน 8 กลุ่ม และในแต่ละกลุ่มย่อยหรือแต่ละจังหวัด ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับสลากจากเจ้าหน้าที่ในแต่ละจังหวัด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่มีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดและปลายปิด โดยมีคำถาม 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ สังคมของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจ แหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรต่อระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่

ตอนที่ 5 ความต้องการ การสนับสนุนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 6 ปัญหา และข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

2.1 การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในลักษณะการใช้แบบสอบถาม สำหรับสอบถามนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

2.1.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการวิจัย เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยต่างๆ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1.2 การสร้างแบบสอบถามโดยกำหนดกรอบของเนื้อหาและข้อคำถามให้สอดคล้องกับแนวคิดในการวิจัย

2.1.3 นำเครื่องมือที่จัดสร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจและมีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

2.1.4 นำแบบสอบถามฉบับปรับปรุงไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน วิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อมั่น (alpha coefficient) เท่ากับ 0.8 เป็นค่าที่มีความเชื่อมั่นที่สูง จึงได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลต่อไป

2.1.5 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดทำแผนการออกเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ เพื่อนัดหมายการส่งแบบสอบถาม และ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทำหนังสือปะหน้าและจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังสำนักงานเกษตรจังหวัดทั้ง 8 จังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอให้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยได้แบบทดสอบคืนมาทั้งหมดแล้วตรวจสอบว่าตอบคำถามครบหรือไม่

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ สังคมของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ สังคมของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง อายุเฉลี่ยอยู่ที่ 39.0 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี สถานภาพ พบว่า สถานภาพโสด และสมรสมีระดับที่ใกล้เคียงกัน นักวิชาการเกษตรส่วนใหญ่อยู่ในระดับชำนาญการ และสังกัดหน่วยงานระดับอำเภอ เงินเดือนที่ได้รับเฉลี่ยอยู่ที่ 21,554.9 บาท ประสบการณ์การทำงานเฉลี่ย 12.7 ปี ส่วนประสบการณ์ด้านการส่งเสริมการเกษตร เฉลี่ยอยู่ที่ 11.3 ปี โดยระยะเวลาการปฏิบัติงานเป็นนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เฉลี่ยอยู่ที่ 9.6 ปี จำนวนตำบลที่รับผิดชอบเฉลี่ย 2.1 ตำบล ระยะห่างจากสำนักงานเกษตรกับตำบลที่รับผิดชอบเฉลี่ย 34.2 กิโลเมตร โดยนักวิชาการเกษตรเห็นว่า ตำบลที่รับผิดชอบเหมาะสมกับการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ (MRCF) ในระดับมาก

2. แหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม แหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ด้านการสื่อสารมวลชนอยู่ในระดับมาก แหล่งความรู้ที่มากที่สุด คือ อินเทอร์เน็ต แหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ด้านสื่อบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แหล่งความรู้ที่ได้รับมากที่สุด คือ ผู้บังคับบัญชา และเพื่อน



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ร่วมงานในสำนักงาน แหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ด้านสื่อกิจกรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แหล่งความรู้ที่ได้รับมากที่สุดคือ การฝึกปฏิบัติ และการอบรม

3. ความรู้ความเข้าใจของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวกับ MRCF

ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 เกี่ยวกับ MRCF โดยการตอบคำถามแบบถูกผิดจำนวน 15 ข้อ โดยตอบถูกทั้ง 15 ข้อคิดเป็นร้อยละ 100 โดยความรู้ความเข้าใจของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวกับ MRCF เฉลี่ยรวมทั้งหมดเท่ากับ ร้อยละ 94.7

4. การปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการส่งเสริม และพบว่าการทำงานในพื้นที่แบบเฉพาะเจาะจง โดยมีเป้าหมายและจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนมีการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

5. ความคิดเห็นของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรต่อการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรต่อการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

6. ความต้องการ การสนับสนุนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ ผลการวิจัยพบว่าความต้องการ การสนับสนุนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

7. ปัญหา และข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในการปฏิบัติงานตามระบบ MRCF ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในการปฏิบัติงานตามระบบ MRCF ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติงานตามระบบ MRCF ในระดับตำบล นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 ควรมีการประสานงานและให้บริการเกษตรกรด้วยการสื่อสารจากระยะไกลเข้าถึงทุกพื้นที่ และควรมีการพบปะใกล้ชิดกับเกษตรกร เพื่อถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และบริการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรให้กับเกษตรกร

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังนี้

1. แหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ผลการศึกษาพบว่า แหล่งข้อมูลความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ด้านการสื่อกิจกรรมมีมากที่สุดอยู่ 2 ประเด็น คือ การฝึกปฏิบัติ และการอบรม เป็นแหล่งความรู้หนึ่งที่สำคัญมากของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับ พงษ์ศักดิ์ อังสิทธิ์ (2551:223-232) ที่กล่าวว่า วิธีการส่งเสริมการเกษตร มีดังนี้ วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มบุคคล การประชุมกลุ่ม ช่วยในการถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์ต่างๆ ระหว่างทุกคนที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้เข้าประชุมได้มีโอกาสปรึกษาหารือกัน การฝึกอบรม ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกระทั่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์

2. การปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่

ผลการศึกษา พบว่าการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการเกษตร (2557 : 2-16) ที่ว่าระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ MRCF ใน 3 ประเด็นหลักต้องการให้เห็นผลการเปลี่ยนแปลง คือ นักส่งเสริมการเกษตรต้องมีบทบาทและอัตลักษณ์ที่ชัดเจน เป็นที่รู้จักและยอมรับของเกษตรกรและคนทั่วไป มีระบบและกลไกการทำงานในพื้นที่ที่เกษตรกรเข้าถึงได้ง่าย มีการทำงานร่วมกันและทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ โดยทำงานในรูปแบบ MRCF system ส่วนเรื่องข้อมูล มุ่งเน้นให้นักส่งเสริมการเกษตรทำงานบนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน ตรวจสอบได้ และเป็นที่เชื่อถือ สำหรับการบริหารจัดการองค์กรต้องปรับในเรื่องโครงสร้างขององค์กร บุคลากร วิธีการทำงานและการสื่อสารเพื่อให้สามารถสนับสนุน การทำงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่และภารกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความต้องการ การสนับสนุนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่

ผลการศึกษาพบว่าความต้องการ การสนับสนุนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งความต้องการการสนับสนุนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่สอดคล้อง ตามที่ยุพเรศ เชาววิทยา (2556:บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ในด้านปัญหาของเจ้าหน้าที่ มีปัญหาด้านการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ปัญหางบประมาณมีไม่เพียงพอทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการได้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

- 1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

1.1 ข้อเสนอแนะต่อนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

1) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ควรมีบทบาทที่ชัดเจนเป็นยอมรับของเกษตรกรและคนทั่วไป

2) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร มีความรู้กว้างขวางในด้านการเกษตรสามารถสื่อสารถ่ายทอดความรู้ คำแนะนำไปสู่เกษตรกร เป็นผู้ชี้แนะและร่วมแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรกับเกษตรกรโดยนำเอาความรู้เทคโนโลยีที่เหมาะสมหรือความรู้ใหม่มาร่วมแก้ไขปัญหาโดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วม และประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานร่วมกันของทุกฝ่ายเป็นไปอย่างราบรื่น

1.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานระดับต่าง ๆ

1) หน่วยงานระดับจังหวัดควรมีกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

2) หน่วยงานระดับจังหวัดควรมีการจัดเวทีให้เจ้าหน้าที่ได้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่ประสบความสำเร็จ จัดอบรม สัมมนา การศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้เจ้าหน้าที่ควรใฝ่รู้อยู่เสมอ

1.3 ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1) ควรมีการจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยและให้เพียงพอต่อความต้องการ

2) ควรกำหนดนโยบายและเป้าหมายให้ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน ปรับโครงสร้างให้เอื้อต่อการทำงานของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร พัฒนาและสนับสนุนงานวิจัย รวมทั้งพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายอย่าง ดังนั้นควรกำหนดหัวข้อให้สอดคล้องกับปัญหาของแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีหัวข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรทราบถึงปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาสำหรับการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2557). นโยบายและแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ปี 2557

กรุงเทพมหานคร กองแผนงาน

พงษ์ศักดิ์ อังสิทธิ์. (2551). แนวคิดและหลักการส่งเสริมการเกษตร. ในเอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไป
เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ 3 หน้า 15 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชา
ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

ยุพเรศ เชาว์วิทยา. (2556). การปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรของเกษตรตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
(วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

